

ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ТВІРНИХ ОСНОВ У ПРИЗВИЩАХ ЛЬВІВЩИНИ (Базарко, Мойко, Терлецький)

Науковий вісник Ужгородського університету.
Серія: Філологія. Випуск 1 (45).
УДК 811.161.2'373.23

DOI: 10.24144/2663-6840/2021.1(45).527–534

Яцій В. Про деякі особливості твірних основ у прізвищах Львівщини (*Базарко, Мойко, Терлецький*); кількість бібліографічних джерел – 43; мова українська.

Анотація. Метою дослідження є морфологічний та лексико-семантичний аналіз твірних основ трьох львівських прізвищ *Базарко, Мойко* та *Терлецький*. Для досягнення поставленої мети передбачено: а) провести морфологічний та лексико-семантичний аналіз твірних основ зазначених прізвищ; б) проаналізувати способи і засоби творення цих особових назв. У запропонованій статті простежено мотиваційні особливості, обґрунтовано всі наявні фонетичні та граматичні модифікації; аргументовано, що антропоніми Львівської області *Базарко, Мойко* та *Терлецький* – питомо українські автохтонні деривати, які мають аналогічні відповідники в інших слов'янських суміжних і несуміжних регіонах, що вказує на їх давній період утворення. ОН *Базарко* утворене від ОН *Базар* + суфікс *-к-о*. Твірне *Базар* розглядаємо як варіант від первісного *Паз(с)ар- / Paz(s)ar-* (результат одзвінчення анлауту та зміна кореневого *-з- < -с-*). У результаті отримуємо антропонімічні праформи **Pasara, *Pasarъ*, які мають споріднені інослов'янські відповідники: ст.-рос. Дмитро Евсвьев сын *Базар*, 1535 р., блр. *Базар*, рос. *Пазарь*, пол. *Vazar* та ін.

ОН *Мойко* постало в результаті продовження первісної назви **Мојько*. Твірним онімом для цього утворення став праантропонім **Мојь*. Антропонім має онімні паралелі: укр. **Мойко > Моїків* (топонім), ст.-пол. *Моуко*, 1177 р., пол. *Мојко*, луж. *Моуко*, 1222 р. ~ кашуб. *тојка* 'моя дружина, моя кохана'.

ОН *Терлецький* утворена від ойконіма *Терло* та суфікса *-цьк-ий*, який, відповідно, вказує на відтопонімне походження. Твірне *Терло* розглядаємо як: а) онімизований апелятив, пор. укр. *тёрло* 'місце, де нереститься риба', *терло* 'час, коли риба нереститься', діал. *телло* 'нерестовище'; б) лексико-семантичне утворення від апелятива *тёрло*, пор. укр. *тёрло* 'пасовище', варіанти: *тірло* 'місце для відпочинку худоби, найчастіше біля водопою', діал. (гуц.) *тірло* 'місце водопою', рос. *тырло* 'місце стоянки худоби під час спеки і вночі' тощо.

Проаналізовані прізвища Львівщини будуть дуже важливими для повного історико-етимологічного словника антропонімів України загалом та Львівщини зокрема.

Ключові слова: антропонім, топонім, прізвище, апелятив, онімизація, похідне утворення, дериват.

Постановка проблеми. Прізвища як один із різновидів антропонімів та «невід'ємна велика складова частина лексичного складу мови кожного народу» [Худаш 1977, с. 5] завжди привертають увагу дослідників таємничістю своєї семантики (особливо складні, неясні, «затемнені» деривати), оригінальністю утворення й словотворчої будови, географією поширення, а іноді й із елементами деякої міфічності та чіткими ознаками первісності. Щодо українського антропонімікону, то він, як і інші слов'янські ономастичні, вирізняється передусім тим, що його незліченний склад упродовж століть сформувала велика кількість тематичних груп і підгруп, які становлять «певну цінність для вивчення національного складу населення, встановлення фактів асиміляції, визначення міжнародної або етнічної межі, особливо в складі однієї великої багатонаціональної держави» [Худаш 1977, с. 13].

Аналіз досліджень. В останні десятиліття з-поміж дослідників української антропонімії (як історичної, так і сучасної) помітно актуалізувалися скрупульозні науково-дослідні пошуки і вирішення ономастичних проблем виключно на синхронному рівні. Відомий український антропоніміст М.Л. Худаш у свій час звертав увагу на те, що «дослідники української історичної антропонімії обмежуються, звичайно, антропонімічним матеріалом писемних пам'яток того чи іншого мі-

німального історичного періоду, нерідко звужуючи предмет дослідження лише до якогось одного питання (переважно словотвору). Таких наукових праць, присвячених українській історичній антропонімії, маємо небагато, до того ж серед них переважають тематично розрізнені невеличкі статті»¹ [Худаш 1977, с. 5].

Українську антропонімію в різних історико-етнографічних регіонах України досліджували й продовжують досліджувати чимале коло вітчизняних ономастів. Нині є чимала низка науково-дослідних робіт, присвячених вивченню цього питання. Так, П.П. Чучка в 1965–2011 роках дослідив антропонімікон Закарпаття [«Словник власних особових імен українського населення Закарпаття: Рукопис», «Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник», «Антропонімія Закарпаття: Монографія», «Слов'ян-

¹ На нашу думку, ці слова вченого нині доречно буде уточнити деякою конкретною інформацією, а саме: 1) наукове дослідження М.Л. Худаша «З історії української антропонімії» (видане в Києві у видавництві «Наукова думка»), в якому автор розмірковує про ці важливі для української ономастики питання, датується 1977 роком, тобто понад сорок років назад; 2) від 1977 року досі написано і переважно опубліковано низку наукових праць із української антропоніміки, в яких дослідники порушують надзвичайно актуальні питання вітчизняної ономастики якраз у діахронному плані, почасти етимологізуючи їх крізь призму сучасних онімів.

ські особові імена українців: історико-етимологічний словник»], *О.Д. Неділько* в 1969 році дослідила антропонімію систему Північної частини Лівобережної України [«Антропонимия северной части Левобережной Украины (вторая половина XVII – первая половина XVIII вв.)»], *Л.В. Кракалія* в 1974 році дослідила ономастикон радянської частини Буковини [«Антропонимия Советской Буковины»], *М.Л. Худаши* у 1977 році опублікував ґрунтовне теоретичне дослідження про українську антропонімію [«З історії української антропонімії»], *В.О. Шевцова* в 1978 році дослідила антропонімію середньодніпровського Лівобережжя України [«Антропонимия Среднеднепровского Левобережья Украины (на материале среднеднепровских левобережных памятников второй половины XVII – первой половины XVIII вв.)»], *Т.Д. Космакова* у 1980 році вивчила антропонімію систему правобережного Побужжя [«Лингвистический анализ антропонимов правобережного Побужья»], *В.Д. Познанська* у 1983 році дослідила антропонімікон південно-східної України [«Антропонимия юго-восточной Украины»], *С.С. Панцьо* у 1985 році проаналізувала антропонімію давньої Лемківщини [«Антропонимия давней Лемковщины»], *Г.С. Бучко* у 1986 році дослідила антропонімію систему Бойківщини [«Фамилии Бойковщины в период их становления и в наши дни»], *Л.О. Тарновецька* у 1990 році дослідила антропонімію Буковинського Подністров'я [«Становление украинских фамилий Буковинского Поднепровья (на материале ревизских сказок первой половины XIX века)»], *Л.Т. Масенко* опублікувала теоретичне дослідження про імена і прізвища українців [«Українські імена і прізвища»], *Б.Б. Близнюк* у 1997 році вивчила антропонімікон Гуцульщини [«Сучасні гуцульські прізвища в історичному розвитку»], а *Т.В. Марталого* у тому ж році – Північного Степу України [«Антропонимия Північного Степу України»], *Г.Д. Панчук* у 1999 році дослідила антропонімію систему Опілля [«Антропонимия Опілля»], *І.Д. Скорук* у тому ж році проаналізувала динаміку антропонімікону м. Луцька [«Динаміка антропонімікону м. Луцька в XX ст.»], *В.О. Горпинич* у 2000 році опублікував роботу про прізвища степової України, а в 2007 році – про імена та прізвища всієї Гуляйпільщини [«Прізвища степової України: Словник», «Вся Гуляйпільщина в іменах та прізвищах: Словник»], *Г.В. Бачинська* у 2001 році описала антропонімікон Закарпаття [«Антропонімікон переселенців з Польщі на Тернопільщину»], *І.Д. Фаріон* у тому ж році вивчила антропонімію Прикарпатської Львівщини [«Українські прізвищеві назви Прикарпатської Львівщини наприкінці XVIII – початку XIX століття (з етимологічним словником): Монографія»], а *І.В. Сфименко* – описала прізвищеві назви українців XVI ст. [«Українські прізвищеві назви XVI ст.»], *Л.О. Кравченко* у 2002 році дослідила антропонімію систему Лубенщини [«Антропонимия Лубенщины»], *С.В. Шеремета* у тому ж році описала антропонімію північної Тернопільщини [«Антропонимия північної Тернопільщини»], *І.І. Ільченко* у 2003 році вивчила антропонімікон Нижньої Наддніпрянщини (надвеликолузький регіон) [«Антропонимия

Нижньої Наддніпрянщини в її історичному розвитку (надвеликолузький регіон)»], *Н.І. Головачук* у тому ж році проаналізувала німецьку антропонімію на Закарпатті [«Німецькі прізвища Закарпаття»], *Н.І. Рудьова* у 2004 році дослідила антропонімію систему Західного Поділля [«Антропонимия Західного Поділля кінця XVIII–XX ст.»], *І.А. Корнієнко* у тому ж році описала антропонімію Дніпровського Припоріжжя [«Прізвища Дніпровського Припоріжжя (граматична структура, морфемна структура, лексико-семантична база, походження)»], *Н.Ю. Булава* у 2005 році вивчила антропонімікон північної Донеччини [«Сучасні українські прізвища північної Донеччини»], *І.І. Трійняк* у тому ж році опублікував ґрунтовну лексикографічну роботу з антропонімії [«Словник українських імен»], *Н.О. Свистун* у 2006 році дослідила антропонімію систему м. Тернополя [«Динаміка антропонімікону м. Тернополя XIX–XX ст.»], *Ю.І. Блажчук* у 2008 році вивчила історичну антропонімію Уманщини (XVII – початок XXI ст.) [«Антропонимия Уманщины XVII – початку XXI ст.»], *Г.Л. Аркушин* у 2009 році опублікував лексикографічну працю про варіанти власних імен північно-західної України та тритомну роботу з прізвищ цього ж регіону [«Словник варіантів власних імен північно-західної України», «Словник прізвищ північно-західної України» (у 3-х т.)], *К.Д. Глуховцева* разом із *І.Я. Глуховцевою* та *В.В. Лесною* у 2010 році підготували й опублікували лексикографічну роботу про прізвища Луганщини [«Словник прізвищ жителів Луганщини» (у 2-х т.)], *М.М. Габорах* у 2019 році дослідив прізвища Галицької Гуцульщини [«Прізвища Галицької Гуцульщини: Етимологічний словник»] та ін. Водночас необхідно наголосити на тому, що антропонімікон України все ще досі залишається недостатньо зібраним, а тому як результат – маловивченим. Особливо це стосується історичного антропонімікону XVI–XVIII ст., засвідченого у багатьох історичних пам'ятках української мови. Нині, на переконання вчених-ономастів, усе ще залишаються невирішеними та дискусійними теоретичні питання антропоніміки, які чекають своїх потенційних дослідників.

Беззаперечно, що спочатку особові назви, які характеризували людину-носія, містили інформацію про її світогляд, фізіологічні особливості тощо, а тому, як правило, в результаті вони ставали прізвищами, які найчастіше були поширенішими й більш відомими суспільству, а ніж саме прізвище тієї чи іншої конкретної особи.

Мета пропонованої розвідки – морфологічний та лексико-семантичний аналіз твірних основ, засвідчених у складі трьох сучасних львівських антропонімів *Базарко*, *Мойко* і *Терлецький*². Для досяг-

² Пропонована стаття продовжує дві попередні публікації з цієї проблематики: Деякі прізвища Львівщини з погляду походження (*Бахор*, *Біак*, *Бута*, *Заруба*). *Вісник Львівського університету. Серія філологічна: Зб. наук. праць* / [редколегія: Т. Салига (гол. ред.), Я. Гарасим, М. Гірняк]. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2019. Вип. 71. Ч. II. С. 45–54; Деякі прізвища Львівщини з погляду походження (*Бовтач*, *Богун*, *Бодай*, *Бодня*). *Студії з ономастики та етимології. 2019–2020* / (у друці).

нення поставленої мети передбачено розв'язання таких очевидних завдань, як-от:

а) зафіксувати й здійснити морфологічний та лексико-семантичний аналіз твірних основ наведених українських прізвищ;

б) проаналізувати способи і засоби творення цих особових назв, залучивши для дослідження інослов'янський прапріальний матеріал, щоб унаочнити споріднені онімні відповідники в інших мовах для аргументованого підтвердження праслов'янського періоду їхнього утворення;

в) охарактеризувати онімну й апелятивну лексису, відображену в основах розглядуваних прізвищ Львівщини.

Методи та методика дослідження. Основним методом наукового дослідження став метод внутрішньої реконструкції з елементами етимологічного аналізу для відтворення потенційних праформ зазначених прізвищ Львівської області. Стосовно методики дослідження, то вона визначається його метою.

Виклад основного матеріалу. **Базарко** (1995; с. Сугрів Жидачівського району) [Книга пам'яті України: Львівська область ... 1995, т. 1, с. 512]. У доступних лексикографічних джерелах засвідчено споріднені особові найменування, наприклад, сучасне укр. *Базар* [Книга пам'яті України: Івано-Франківська область ... 2003, с. 273], ст.-рос. Дмитро Евсвьев сын *Базар*, 1535 р., Сергій *Базарь*, 1551 р. [Шульгач 2016, с. 316, із покликанням на: Лихачев 1895, вып. I, с. 11; Угличские акты ... 1889, с. 104], блр. *Базар* [Бірыла 1969, с. 33], (похідні патроніми з суфіксом посесивності *-ов*) блр., рос. *Базаров* < *Базар-ов* [Памяць 2000, с. 349; Тверская земля в военной истории России ...], (комполитне) блр. *Базарбаев* < іменник + дієслово [Памяць 2000, с. 324], пол. *Bazar* [Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych 1992, т. I, s. 213], хорв. *Bazara* [Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske 1976, s. 32], словн. *Bazarič* < *Bazarič* [Začasni slovar slovenskih priimkov 1974, s. 27] та ін. Розглядувана назва хоча й етимологічно складна, проте вважаємо, що зазначений антропонім надзвичайно цікавий передовсім з точки зору етимологічного аналізу твірної основи. На перший погляд може здатися, що це суфіксальне утворення на *-к-о*, мотивоване іншою особовою назвою *Базар*, яка, у свою чергу, постала в результаті онімізації поширеного в слов'янських мовах, зокрема і в українській – апелятива укр. *базár* 'торгівля (переважно приватна) продуктами харчування або предметами широкого вжитку (часто в певні дні тижня) на площі або в спеціально збудованому приміщенні', 'місце, де відбувається така торгівля', 'час такої торгівлі', 'організована торгівля спеціальними товарами в певні сезони або періоди найбільшого попиту на них' [Словник української мови 1970, т. I, с. 87–88]. Таке пояснення зрештою має право на існування, проте воно спонукає й до нових етимологічних пошуків. Так, тлумачення аналізованого прізвища як похідного утворення від ідентичного апелятива із наведеними вище стрижневими значеннями не бездоганне, оскільки суперечить логіці номінації осіб. По-перше, воно не з'ясовує цілісної структури назви *Базарко*.

Також незрозуміло, наприклад, як можна надати людині прізвисько (первісно, найвірогідніше, було саме так), а вже згодом – прізвищеву назву з якимось із цих значень, якими, як усім відомо, безпосередньо називають певні місця у містах чи селах, які призначені для торгівлі. По-друге, семантика таких загальних назв, як-от: *базар*, *майдан*, *площа*, *ринок*, *торг*, *ярмарок* і под. аж ніяк не стосується особи, тим більше, не може слугувати для її ідентифікації³.

Твірний антропонім *Базар* для розглядуваного прізвища *Базарко* В.П. Шульгач розглядає як вторинне утворення від первісного *Пазар- / Pazar-* (результат одзвінчення анлауту), підтвердженням чого, як переконливо констатує дослідник, є відповідний засвідчений слов'янський антропонімний матеріал: укр. *Пазарюк* [Словник прізвищ ... 2002, с. 263], рос. *Пазарь* [Жертвы политического террора в СССР ...], пол. *Pazarek* [Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych 1993, т. VII, s. 245], хорв. *Pazarac* [Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske 1976, s. 490] і под. Стосовно кореневого *-з-*, то, як припускає В.П. Шульгач, воно також вторинне, оскільки існує низка слов'янських варіантів із *-с-*, зокрема: укр. *Басар* [Богдан 1974, с. 8], хорв. *Basar* [Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske 1976, s. 29], макед. *Басаров* [Шульгач 2016, с. 316, із покликанням на: Речник на презимината кај македонците 1994, р. 96], пол. *Basar* [Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych 1992, т. I, s. 188], словц. *Basár* [Шульгач 2016, с. 316, із покликанням на: Telefónny zoznam. 2002–2003 2002, s. 19] ~ укр. *Пасарюк* [Словник прізвищ ... 2002, с. 266], хорв. *Pasar* [Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske 1976, s. 482], словн. *Pasar* [Začasni slovar slovenskih priimkov 1974, s. 425], пол. *Pasarek* [Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych 1993, т. VII, s. 211]. Таким чином, вважає дослідник, наведений матеріал дає аргументовані підстави звести ці факти до праобразів **Pasara*, **Pasarь*, мотивованих певними апелятивами. Стосовно апелятивних відповідників пор., наприклад, чеськ. діал. *pasary* 'шалені витівки, пустощі; нісенітничі' [Козлова 2006, с. 210]. Докладніше про це ще див.: [Шульгач 2016, с. 316].

Мойко (2003; смт Павлів Радехівського району) [Телефонний довідник ... 2003, с. 104]. Прізвище *Мойко* має чимало антропонімних паралелей у

³ Сказане все ж таки піддамо певній критиці, оскільки в східнослов'янських ономастиконах, зокрема, поодинокі існують особливі антропоніми на зразок укр. *Майдан* [Київський національний ... 2005, с. 275], **Площа* < *Площик* [Жертвы политического террора в СССР ...], блр. *Пляц* (пор., апелятив блр. *пляц* 'територія, призначена для забудови в місті чи в селі', 'площа для військових парадів і стройових занять (істор.)'; Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы 2002, с. 482], рос. **Рынок* < *Рынков*, **Ярмарок* < *Ярмарков* [Жертвы политического террора ...] та ін., що, до речі, надає актуальності словам відомого українського ономаста М.Л. Худаша про те, що «ще й досі в українській антропонімічній літературі залишається дискусійним питання про шляхи формування, стабілізації і остаточного сформування українських прізвищ» [Худаш 1977, с. 54].

багатьох слов'янських ономастиконах і топоніміконах (хоч і часто-густо ці паралелі іносуфіксальні). Так, у доступних нам лексикографічних джерелах засвідчено: укр. *Мойко > *Мойків* – сучасний топонім на Харківщині [Українська РСР ... 1947, с. 604], ст.-пол. *Моуко*, 1177 р. [Шульгач 2016, с. 328, із покликанням на: Tazyski 1958, s. 110], пол. *Mojejk*, *Mojka*, *Mojko* [Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych 1993, т. VI, s. 423], чеськ. *Mojka*, *Mojko* [Чоловічі прізвища громадян Чеської Республіки ...], болг. *Мойко* [Заимов 1988, с. 158], хорв. *Mojko* [Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske 1976, s. 442], слвн. *Mojka*, *Mojko* [Шульгач 2016, с. 328, із покликанням на: Keber 2008, s. 366], серб. (похідне на *-ov-ić*) *Mojković* – ойконім [Imenik mesta ... 1956, s. 296], луж. *Моуко*, 1222 р. [Wenzel 1992, Bd II/2, 28] та ін. ~ кашуб. *тојка* ‘моя дружина, моя кохана’ [Шульгач 2016, с. 328, із покликанням на: Keber 2008, s. 366]. Розглядувану особову назву *Мойко* В.П. Шульгач пояснює як дериват, який продовжує первісне *Можько. Твірним онімом для наведеної реконструйованої назви, на переконливу думку вченого, був праантропонім *Можь, співвідносний із особовою назвою *Мой* (< присвійного займенника *мой*). Фіксація цього антропоніма у слов'янських ономастиконах тільки підтверджує висловлені твердження. Наприклад, антропонім укр. *Мой збережений у складі сучасного ойконіма *Мойка*, що в Чернівецькому районі на Вінниччині [Українська РСР ... 1947, с. 40], також у композиті *Мійдень* – прізвище емігранта у США [Holutjak-Hallick S.P. Jr. 1994, с. 281], в інослов'янських ономастиконах, наприклад: пол. *Moj* [Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych 1993, т. VI, s. 422], чеськ. *Moj* [Чоловічі прізвища громадян Чеської Республіки...], хорв. *Moj* [Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske 1976, s. 442], луж. *Моу*, 1509 р. [Wenzel 1992, Bd II/2, s. 28]), від якої постала низка інших праформ, як-от: *Можьта, *Нетожь, *Можакь, *Можікь, *Можіца, *Можьса, *Можіць, *Можань та ін., а також у складі деяких композитів *Можьдѣдь, *Можьгожь, **Можь'идь*, *Можьміль, *Можьмірь, *Можьслава і под. Докладніше про реконструйовані спільнокореневі архетипи див.: [Шульгач 2016, с. 327–329].

На вірогідність викладених вище етимологічних пояснень свідчить також наявність інших деяких займенників у складі *nomina propria*. Наприклад, не можна оминути увагою присвійний займенник *свій* (< первісного *svoję), який відобразився у сучасному прізвищі рос. *Свойкин* (< ОН *Свойка < ОН *Свой < займенника *свой*) [Тверская земля в военной истории России ...], ойконімі *Svojdrug* у Сербії [Imenik mesta ... 1956, s. 421]; займенник *ваш* (< первісного *vašь) засвідчений у прізвищі укр. *Ваш*⁴ (с. *Лоца Хустського району Закарпатської області*) [Пришавщина ... 2006, с. 67] та ін.

Терлецький (2004; с. Батягичі Кам'янка-Бузького району) [Анкета Інституту української мови

⁴ Якщо, звичайно, наведений антропонім не вважається одним із варіантів особового чоловічого імені *Іван*, пор. ОН *Ваш < імені *Іван* [Трійняк 2005, с. 144].

...]. Суфікс *-цьк-ий* у розглядуваній особовій назві *Терлецький* указує на її відтопонімне походження та уможливило виокремлення в ній твірного слова *Терло*. На підтвердження цього наведемо зокрема ойконім *Терло*, що в Старосамбірському районі Львівської області [Україна ... 2012, с. 228]. Щодо назви поселення, то її етимологія не становить великих труднощів. Аналіз твірної основи досліджуваного українського прізвища *Терлецький* дає підстави вважати, що для неї, швидше за все, можливі дві альтернативні версії пояснення: 1) цілком вірогідно, що твірну основу *Терло* міг мотивувати відповідний апелютив, на користь чого свідчать, наприклад: укр. *тёрло* ‘місце, де нереститься риба’ [Желехівський, Недільський 1886, т. 2, с. 958], *терло* ‘час, коли риба нереститься’ [Словник української мови 1979, т. X, с. 87], споріднене діал. *телло* ‘нерестовище’, *тірло* ‘т. с.’ [Етимологічний словник ... 2006, т. 5, с. 553], гуц. *терло* ‘запліднення риби’ [Жегуц, Піпаш 2001, с. 142], пол. *terlo* ‘нерестовище’ [Етимологічний словник ... 2006, т. 5, с. 553] та ін. Упорядники “Етимологічного словника української мови” схильні виводити цей апелютив від дієслів *тёрти*, *тёртися* ‘метати ікру, нереститися’, опираючись у своїх етимологічних поясненнях на рос. *терётся* ‘нереститися’. Докладніше див. ще: [Етимологічний словник ... 2006, т. 5, с. 553]; 2) ойконім можна кваліфікувати і як лексико-семантичне утворення від іншого географічного апелютива *тёрло* з дещо відмінною семантикою. На потенційність пропонованої мотивації ойконіма вказує відповідний апелютивний матеріал, пор., наприклад, укр. *тёрло* ‘пасовище’ [Желехівський, Недільський 1886, т. 2, 958], а також деякі фонетичні варіанти: *тірло* ‘місце для відпочинку худоби, найчастіше біля водопою’, ‘вибите, витолочене ким-небудь місце’, ‘лігво, кубло звірів’, ‘місце, де птахи токують або збираються для відпочинку, на ніч’, (застаріле) ‘місце тимчасового поселення’ [Словник української мови 1979, т. X, с. 121], діал. (гуц.) *тірло* ‘місце водопою’ [Ономастичний ...: у Коломийському районі Івано-Франківської області], *тёрло* ‘натовп, черга’ [Жегуц, Піпаш 2001, с. 142], наддністрянськ. *тёрло* ‘місце на пасовищі, де відпочиває худоба’ [Шило 2008, с. 252], полт. *тірло* ‘місце стоянки скоту’ [Ващенко 1960, с. 94], а також паралелі з інших слов'янських мов, наприклад: рос. *тёрло* ‘місце стоянки худоби під час спеки і вночі’, рум. *tîrlă* ‘загін для овець’, схв. *тёрло* ‘загін, загорода, обора; місце зимівлі худоби’, болг. *тёрло* ‘літній загін для овець’ тощо. Дослідники переконливо пояснюють ці номени як деривати, що мають південнослов'янське походження, генетично пов'язані з первісним *terti ‘терти’. Більше див.: [Етимологічний словник ... 2006, т. 5, с. 572–573]⁵.

⁵ У цьому контексті вважаємо доцільним додати цікаве тлумачення аналогічної лексеми *тирла* зі значенням ‘сарана’, засвідченої в одній із українських народних казок: «цю назву дали сарани, бо пройдені нею місця вона робить чорними, як земля, або подібними до тирла, тобто місця стояла овець у полі» (примітка П.В. Іванова) [«Народні казки», зібрані Петром Івановим ... 2003, с. 492].

Спираючись на таке апелятивне підгрунття, схиляємося саме до цієї версії етимологізації розгляданого ойконіма *Терло*. Тут же принагідно відзначимо, що на перспективність саме цієї точки зору вказує зафіксований сучасний мікротопонім *Тёрло* – назва поля в с. Рудківці Жидачівського району Львівської області [Словник мікротопонімів Новороздільщини ... 2004, с. 308].

Висновки. Здійснений лінгвістичний аналіз сучасних антропонімів Львівської області *Базарко*, *Мойко* і *Терлецький* дає можливість зробити такі висновки:

1. Ці антропоніми – українські автохтонні деривати, які мають аналоги в інослов'янських суміжних і несуміжних регіонах, що, як результат, вказує на їх давній (хронологічно праслов'янський) період утворення.

2. Наведені антропоніми питомо слов'янські, про що свідчить, як видно з проведеного дослідження, наявність чималої кількості інослов'янських аналогів (як повністю ідентичних, так і їхніх фонетичних варіантів) й засвідчують безперервний зв'язок пропріальної науки (ономастики) з апелятивною лексикою зокрема й діалектною, яскравим прикладом чого можуть послугувати: ОН *Базарко* (~ чеськ. діал. *pasary* 'шалені витівки, пустощі; нісенітниця', оскільки твірна ОН *Базар* для розгля-

дуваного суфіксального антропоніма пояснюється як вторинна стосовно первісного *Паз(с)ар-* / *Паз(с)ар-* [результат одзвінчення анлауту та зміна кореневого *-з-* < *-с-*] і ОН *Терлецький* [крізь призму сучасного ойконіма *Терло*, що в Старосамбірському районі Львівської області]: а) укр. *тёрло* 'місце, де нереститься риба', *терло* 'час, коли риба нереститься', споріднене діал. *телло* 'нерестовище', *тірло* 'т. с.', гуц. *терло* 'запліднення риби', пол. *terlo* 'нерестовище' < дієслів *тёрти*, *тёртися* 'метати ікру, нереститися'; б) укр. *тёрло* 'пасовище', фонетичні варіанти: *тірло* 'місце для відпочинку худоби, найчастіше біля водопою', 'вибите, витолочене ким-небудь місце', 'лігво, кубло звірів', 'місце, де птахи токують або збираються для відпочинку, на ніч', (застаріле) 'місце тимчасового поселення', діал. (гуц.) *тірло* 'місце водопою', *тёрло* 'наовп, черга', наддністрянськ. *тёрло* 'місце на пасовищі, де відпочиває худоба', полт. *тірло* 'місце стоянки скоту', рос. *тірло* 'місце стоянки худоби під час спеки і вночі', рум. *tîrlă* 'загін для овець', схв. *трло* 'загін, загорода, обора; місце зимівлі худоби' тощо.

Насамкінець зауважимо, що проаналізовані прізвища – один із фрагментів до повного історико-етимологічного словника антропонімів України загалом і Львівської області зокрема.

Література

1. Анкета Інституту української мови НАН України для збору ономастичних матеріалів.
2. Бірыла М.В. Беларуская антрапанімія. 2: Прозвішчы, утвораныя ад апелятыўнай лексікі. Мінск: Навука і тэхніка, 1969. 506 с.
3. Богдан Ф. Словник українських прізвищ у Канаді. Вінніпег; Ванкувер: Накладом Ономастичної комісії Української вільної академії наук і Канадського Назвознавчого Інституту, 1974. 354 с.
4. Ващенко В.С. Словник полтавських говорів. Харків: Видавництво Харківського державного інституту імені О.М. Горького, 1960. Вип. 1. 107 с.
5. Етимологічний словник української мови у 7 т. / [за ред. О.С. Мельничука]. Київ: Наукова думка, 1982. Т. 1.
6. Жегуц І., Піпаш Ю. Словник гуцульського говору в Закарпатті. Мюнхен: Quickdruck, 2001. 180 с.
7. Желехівський Є., Недільський С. Малорусько-німецький словар. Львів: З друкарні товариства імені Шевченка, 1886. Т. 1–2.
8. Жертвы политического террора в СССР. URL: <http://lists.memo.ru> (дата звернення 06.04.2021).
9. Заимов Й. Български именник. София: Издателство на българската академия на науките, 1988. 310 с.
10. Іршавщина: край зачарованої долини / [ред. Л. Яцишин]. Ужгород: Краєвиди Карпат, 2006. 72 с.
11. Історія міст і сіл Української РСР: Львівська область / [ред. колегія: В.Ю. Маланчук (голова), М.Я. Гнидок, Б.К. Дудикевич та ін.]. Київ: Головна редакція Української радянської енциклопедії АН УРСР, 1968. 980 с.
12. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Незабутні постаті / [автори-упоряд.: О. Матвійчук, Н. Струк]. Київ: Товариство з обмеженою відповідальністю «Світ Успіху», 2005. 464 с.
13. Книга пам'яті України: Івано-Франківська область у 3 т. / [ред. колегія: Б.М. Томенчук, М.І. Солошенко, П.М. Шевчук та ін.]. Львів: Каменяр, 2003. Т. 3. 295 с.
14. Книга пам'яті України: Львівська область у 4 т. / [ред. колегія: М.В. Косів, Ю.В. Зима, Я.С. Лялька, В.М. Савчак (гол. ред.) та ін.]. Львів: Видавничий центр "Пам'ять", 1995. Т. 1. 536 с.; Т. 2. 560 с.
15. Козлова Р.М. Славянская гидронимия. Пра slavянский фонд. Минск: Право и экономика, 2006. Т. IV. 310 с.
16. Лихачев Н.П. Сборник актов, собранных в архивах и библиотеках. СПб., 1895. Вып. I–II.
17. «Народні казки», зібрані Петром Івановим / [упоряд. І.В. Неїло]. Київ: «ЕксОб», 2003. 507 с. (книга містить «Діалектний словничок»).
18. Ономастичний архів Інституту української мови НАН України.
19. Памяць: Гісторыка-дакументальная хроніка Лоеўскага раёна / [ред. колегія: Г.П. Пашкоў (гал. рэд.) і інш.]. Мінск: Беларуская Энцыклапедыя, 2000. 592 с.

20. Речник на презимията кај македонците / [обработувачи: М. Коробар-Белчева, М. Митков, Т. Стоматоски]. Скопје: Institut za makedonski јазик «Krstе Misirkov», 1994. Т. 1: А–Љ. 768 р.
21. Словник мікротопонімів Новороздільщини (Львівська обл.) / [уклад. С.Є. Король]. *Студії з ономастики та етимології. 2004* / [відп. ред. О.П. Карпенко]. Київ: Науково-видавничий центр Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського, 2004. С. 302–311.
22. Словник прізвищ: практичний словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини) / [укладачі: Н.Д. Бабич, Н.С. Колесник, К.М. Лук'янюк (гол. ред.), М.В. Скаб, Я.П. Редьква]. Чернівці: Букрек, 2002. 424 с.
23. Словник української мови / [гол. ред. І.К. Білодід]. Київ: Наукова думка, 1970–1980. Т. I–XI.
24. Тверская земля в военной истории России. Книга памяти. URL: <http://www.history.tver.ru> (дата звернення 06.04.2021).
25. Телефонний довідник: Радехів 2003. Червоноград: Панорама, 2003. 120 с.
26. Глумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы. Выд. трэці / [пад. рэд. М.Р. Судніка]. Мінск: «Беларуская Энцыклапедыя» імя Петруся Броўкі, 2002. 784 с.
27. Трійняк І.І. Словник українських імен. Київ: Довіра, 2005. 509 с.
28. Угличские акты XVII в. / [изд. М.А. Липинский]. *Временник Демидовского юридического лицея*. 1889. Кн. 48. С. 1–80.
29. Україна: Адміністративно-територіальний устрій (станом на 1 січня 2012 р.) / [відп. ред. Г.П. Скопченко; упоряд. В.І. Гапотченко]. Київ: Парламентське видавництво, 2012. 784 с.
30. Українська РСР: Адміністративно-територіальний поділ на 1 вересня 1946 р. / [відп. ред. М.Ф. Попівський]. Київ: Українське видавництво політичної літератури, 1947. 1064 с.
31. Худаш М.Л. З історії української антропонімії. Київ: Наукова думка, 1977. 236 с.
32. Чоловічі прізвища громадян Чеської Республіки за даними Міністерства внутрішніх справ ЧР станом на 01.04.2004. URL: <http://www.mvcr.cz> (дата звернення 06.04.2021).
33. Шило Г. Наддністрянський регіональний словник. Львів; Нью-Йорк: Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України; Наукове товариство імені Т. Шевченка в Америці, 2008. 288 с. (серія «Діалектологічна скриня»).
34. Шульгач В.П. Нариси з праслов'янської антропонімії. Київ: [б. в.], 2016. Ч. III. 472 с.
35. Holutiak-Hallick S.P. Jr. Dictionary of Ukrainian Surnames in the United States. Georgia: Slavic Onomastic Research Group, 1994. 493 s.
36. Imenik mesta. Pregled svih mesta i opština, narodnih odbora srezova i pošta u Jugoslaviji / [sast.: V. Đorđević, M. Đukić, A. Kalderon]. Beograd: Službenog lista FNRJ, 1956. 499 s.
37. Keber J. Leksikon imen: onomastični kompendij. 4 dop. izd. Celje, 2008.
38. Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske / [urednici: V. Putanec, P. Šimunović]. Zagreb: Tipograf, 1976. 772 s.
39. Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych / [wyd. K. Rymut]. Kraków: PAN, 1992–1994. Т. I–X.
40. Taszycki W. Rozprawy i studia polonistyczne. I. Onomastyka. Wrocław; Kraków: Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1958. 337 s.
41. Telefónny zoznam. 2002–2003. Bratislava: MEFIATEL, 2002. 408 s.
42. Wenzel W. Studien zu sorbischen Personennamen. Bautzen: Domowina, 1987–1994. Bd I–III.
43. Začasni slovar slovenskih priimkov / [odg. red. F. Bezljaj]. Ljubljana: SAZU, 1974. 723 s.

References

1. Anketa Instytutu ukraińskiej mowy NAN Ukrainy dla zbioru onomastycznych materialiv [Questionnaire of the Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences of Ukraine for the collection of onomastic materials] [in Ukrainian].
2. Biryła M.V. (1969) Bielaruskaja antrapanimija. 2: Prozviščy, utvoranyja ad apieliatyünaj lieksiki [Belarusian anthroponymy. 2: Surnames formed from appellative vocabulary]. Minsk: Navuka i technika. 506 s. [in Belorussian].
3. Bohdan F. (1974) Slovnyk ukraińskych prizvyshch u Kanadi [Dictionary of Ukrainian surnames in Canada]. Winnipeg; Vancouver: Nakladom Onomastyčnoj komisii Ukrainśkoi vilnoi akademii nauk i Kanadśkoho Nazvoznavchoho Instytutu. 354 s. [in Ukrainian].
4. Vashchenko V.S. (1960) Slovnyk poltavskych hovoriv [Dictionary of Poltava dialects]. Kharkiv: Vydavnytstvo Kharkivśkoho derzhavnogo instytutu imeni O.M. Horkoho. Vyp. 1. 107 s. [in Ukrainian].
5. Etymolohichniy slovnyk ukraińskoi movy u 7 t. (1982) [Etymological dictionary of the Ukrainian language in 7 volumes] / Za red. O.S. Melnychuka. Kyiv: Naukova dumka. Т. 1 [in Ukrainian].
6. Zheguts I., Pipash Yu. (2001) Slovnyk hutsulśkoho hovoru v Zakarpatti [Dictionary of Hutsul dialect in Transcarpathia]. Myunkhen: Quickdruck. 180 s. [in Ukrainian].
7. Zhelekhivskiy Ye., Nedilskiy S. (1886) Malorusko-nimetskiy slovar [Malorussian-German dictionary]. Lviv: Z drukarni tovarystva imeni Shevchenka. Т. 1–2 [in Ukrainian].
8. Zhertvy politicheskogo terrora v SSSR [Victims of political terror in the USSR]. URL: <http://lists.memo.ru> (data zvernennya 06.04.2021) [in Russian].

9. Zaimov Ī. (1988) Bŭlgarski imennik [Bulgarian noun]. Sofiya: Izdatelstvo na bŭlgarskata akademija na naukite. 310 s. [in Bulgarian].
10. Irshavshchyna: kraj zacharovanoi dolyny (2006) [Irshavshchyna: the edge of the enchanted valley] / Red. L. Yatsyshyn. Uzhhorod: Kraievdydy Karpat. 72 s. [in Ukrainian].
11. Istoria mist i sil Ukrainskoi RSR: Lvivska oblast (1968) [History of cities and villages of the Ukrainian SSR: Lviv region] / Red. kolehiia: V.Yu. Malanchuk (holova), M.Ya. Hnydyuk, B.K. Dudykevych ta in. Kyiv: Holovna redaktsiia Ukrainskoi radanskoi entsyklopedii AN URSR. 980 s. [in Ukrainian].
12. Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. Nezabutni postati (2005) [Taras Shevchenko National University of Kyiv. Unforgettable figures] / Avtory-uporyad.: O. Matviychuk, N. Struk. Kyiv: Tovarystvo z obmezenoyu vidpovidalnistyu «Svit Uspikhu». 464 s. [in Ukrainian].
13. Knyha pamiati Ukrainy: Ivano-Frankivska oblast u 3 t. (2003) [The book of memory of Ukraine: Ivano-Frankivsk region in 3 volumes] / Red. kolehiia: B.M. Tomenchuk, M.I. Soloshenko, P.M. Shevchuk ta in. Lviv: Kamenyar. T. 3. 295 s. [in Ukrainian].
14. Knyha pamiati Ukrainy: Lvivska oblast u 4 t. (1995) [The book of memory of Ukraine: Lviv region in 4 volumes] / Red. kolehiia: M.V. Kosiv, Yu.V. Zyma, Ya.S. Lyalka, V.M. Savchak (hol. red.) ta in. Lviv: Vydavnychij tsentr «Pamyat». T. 1. 536 s.; T. 2. 560 s. [in Ukrainian].
15. Kozlova R.M. (2006) Slavyanskaya gidronimiya. Praslavyanskiy fond [Slavic hydronymy. Proto-Slavic Foundation]. Minsk: Pravo i ekonomika. T. IV. 310 s. [in Russian].
16. Likhachev N.P. (1895) Sbornik aktov, sobrannykh v arkhivakh i bibliotekakh [Collection of acts collected in archives and libraries]. Sankt Peterburg. Vyp. I–II [in Russian].
17. «Narodni kazky», zibrani Petrom Ivanovym (2003) [«Folk tales», collected by Peter Ivanov / Uporyad. I.V. Neyilo. Kyiv: «EksOb». 507 s. (*knyha mistyt «Dialektnyj slovnychok»*) [in Ukrainian].
18. Onomastychnyi arkhiv Instytutu ukrainskoi movy NAN Ukrainy [Onomastic archive of the Institute of the Ukrainian language of the National Academy of Sciences of Ukraine] [in Ukrainian].
19. Pamiac: Historyka-dakumentalnaja chronika Lojeŭskaha raĕna (2000) [Memory: Historical and documentary chronicle of Loev district] / Red. kaliehija: H.P. Paškoŭ (hal. red.) i inš. Minsk: Bielaruskaja Encyklopedyja. 592 s. [in Belorussian].
20. Reĕnik na preziminjata kaj makedoncite (1994) [Dictionary of surnames among Macedonians] / Obrabotuvaĕi: M. Korobar-Belĕeva, M. Mitkov, T. Stomatoski. Skopje: Institut za makedonski jazik «Kŕste Misirkov». T. 1: A–LJ. 768 p. [in Macedonian].
21. Slovyk mikrotoponimiv Novorozdilshchyny (Lvivska obl.) (2004) [Dictionary of microtoponyms of Novorozdilshchyna (Lviv region)] / Uklad. S.Ye. Korol. *Studiyi z onomastyky ta etymolohii. 2004* / Vidp. red. O.P. Karpenko. Kyiv: Naukovo-vydavnychyy tsentr Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho. S. 302–311 [in Ukrainian].
22. Slovyk prizvyshch: praktychnyi slovozminno-orfohrafichnyi (na materiali Chernivechchyny) (2002) [Dictionary of surnames: practical word-change-orthographic (on the material of Chernivtsi region)] / Ukladachi: N.D. Babych, N.S. Kolesnyk, K.M. Lukianiuk (hol. red.), M.V. Skab, Ya.P. Redkva. Chernivtsi: Bukrek. 424 s. [in Ukrainian].
23. Slovyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language] / Hol. red. I.K. Bilodid. Kyiv: Naukova dumka, 1970–1980. T. I–XI [in Ukrainian].
24. Tverskaya zemlya v voyennoy istorii Rossii. Kniga pamyati [Tver land in the military history of Russia. Memory book]. URL: <http://www.history.tver.ru> (data zvernennya 06.04.2021) [in Russian].
25. Telefonnyi dovidnyk: Radekhiv 2003 (2003) [Telephone directory: Radekhiv 2003]. Chervonohrad: Panorama. 120 s. [in Ukrainian].
26. Tlumaĕalny sloŭnik bielaruskaj litaraturnaj movy [Explanatory dictionary of the Belarusian literary language]. 3-je vyd. (2002) / Pad. red. M.R. Sudnika. Minsk: «Bielaruskaja Encyklopedyja» imia Pietrusia Broŭki. 784 s. [in Belorussian].
27. Triiniak I.I. (2005) Slovyk ukrainskykh imen [Dictionary of Ukrainian names]. Kyiv: Dovira. 509 s. [in Ukrainian].
28. Uglichskiye akty XVII v. (1889) [Uglich acts of the 17th century] / Izd. M.A. Lipinskiy. *Vremennik Demidovskogo yuridicheskogo litseya*. Kn. 48. S. 1–80 [in Russian].
29. Ukraina: Administratyvno-terytorialnyi ustrii (stanom na 1 sichnya 2012 r.) (2012) [Ukraine: Administrative-territorial system (as of January 1, 2012)] / Vidp. red. H.P. Skopnenko; uporyad. V.I. Hapotchenko. Kyiv: Parlamentske vydavnytstvo. 784 s. [in Ukrainian].
30. Ukrainska RSR: Administratyvno-terytorialnyj podil na 1 veresnia 1946 r. (1947) [Ukrainian SSR: Administrative-territorial division on September 1, 1946] / Vidp. red. M.F. Popivskiy. Kyiv: Ukrainske vydavnytstvo politychnoi literatury. 1064 s. [in Ukrainian].
31. Khudash M.L. (1977) Z istorii ukrainskoi antroponimii [From the history of Ukrainian anthroponymy]. Kyiv: Naukova dumka. 236 s. [in Ukrainian].
32. Cholovichi prizvyshcha hromadyan Cheskoyi Respubliky za danymy Ministerstva vnutrishnikh sprav CHR stanom na 01.04.2004 [Male surnames of citizens of the Czech Republic according to the Ministry of Internal Affairs of the Czech Republic as of 01.04.2004]. URL: <http://www.mvcr.cz> (data zvernennya 06.04.2021) [in

Czechian].

33. Shylo H. (2008) Naddnistrianskyi regionalnyi slovnyk [Transnistrian regional dictionary]. Lviv; New York: Instytut ukrainoznavstva imeni I. Krypiakevycha NAN Ukrainy; Naukove tovarystvo imeni T. Shevchenka v Amerytsi. 288 s. (seria «Dialektolohichna skrynia») [in Ukrainian].

34. Shulhach V.P. (2016) Narysy z praslovianskoi antroponimii [Essays on Proto-Slavic Anthroponymy]. Kyiv: [b. v.]. Ch. III. 472 s. [in Ukrainian].

35. Holutiak-Hallick S.P. Jr. (1994) Dictionary of Ukrainian Surnames in the United States. Georgia: Slavic Onomastic Research Group. 493 s. [in English].

36. Imenik mesta. Pregled svih mesta i opština, narodnih odbora srezova i pošta u Jugoslaviji (1956) / Sast.: B. Đorđević, M. Đukić, A. Kalderon. Beograd: Službenog lista FNRJ. 499 s. [in Serbian].

37. Keber J. (2008) Leksikon imen: onomastični kompendij. 4 dop. izd. Celje [in Slovenian].

38. Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske (1976) / Urednici: V. Putanec, P. Šimunović. Zagreb: Tipograf. 772 s. [in Croatian].

39. Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych / Wyd. K. Rymut. Kraków: PAN, 1992–1994. T. I–X [in Polish].

40. Taszycki W. (1958) Rozprawy i studia polonistyczne. I. Onomastyka. Wrocław; Kraków: Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk. 337 s. [in Polish].

41. Telefónny zoznam. 2002–2003 (2002). Bratislava: MEFIATEL. 408 s. [in Slovakian].

42. Wenzel W. Studien zu sorbischen Personennamen. Bautzen: Domowina, 1987–1994. Bd I–III [in German].

43. Začasni slovar slovenskih priimkov (1974) / Odg. red. F. Bezljaj. Ljubljana: SAZU. 723 s. [in Slovenian].

ABOUT SOME FEATURES OF CREATIVE BASES IN THE SURNAMES OF LVIV REGION

(*Базарко, Мойко, Терлецький*)

Abstract. The purpose of the research is morphological and lexical-semantic analysis of the creative bases of the three Lviv surnames *Базарко*, *Мойко* and *Терлецький*. The solution of problems is provided: a) to carry out the morphological and lexical-semantic analysis of the creative bases of the given surnames; b) analyze the ways and means of creating these personal names.

In the offered article motivational features are traced, all available phonetic and grammatical modifications are substantiated; it is argued that the anthroponyms of Lviv region *Базарко*, *Мойко* and *Терлецький* are specifically Ukrainian autochthonous derivatives that have similar equivalents in other Slavic regions. PN *Базарко* is formed from PN *Базар* + suffix *-к-о*. We consider the creative basis of the *Базар* as a variant of the original *Паз(с)ар-* / *Паз(с)ар-* (the result of ringing offset and changing the root *-з-* *<-с-*). So, we get the anthroponyms **Pasara*, **Pasarъ*, which have related non-Slavic equivalents: old.-russian. Дмитро Евчвьев сын *Базар*, 1535, blr. *Базар*, russian. *Пазарь*, pol. *Bazar* et al.

PN *Мойко* arose from the anthroponymic proforma **Можько*. The creative anonym for this derivative, respectively, was the proto-anthroponym **Можь*. Parallels are recorded: ukr. **Мойко* > *Мойків* (toponym), old.-pol. *Мойко*, 1177, pol. *Mojko*, serb. *Mojković* (oikonum), lusat. *Мойко*, 1222 ~ kashub. *тојка* 'my wife, my beloved'.

PN *Терлецький* is formed from the toponym *Терло* + suffix *-цьк-ий*. Creative *Терло* is explained as: a) onimized appellation, cf. ukr. *тєрло* 'a place where fish spawn', *терло* 'time when a fish spawns', dial. *телло* 'spawning ground'; b) lexical and semantic formation from the appellation *тєрло*, cf. ukr. *тєрло* 'pasture', phonetic variants: *тїрло* 'a place for cattle to rest, most often near a watering hole', dial. (huts.) *тїрло* 'place of watering', russian. *тїрло* 'cattle parking lot during the heat and at night', etc.

The analyzed personal names of Lviv region will be especially important for the complete historical and etymological dictionary of anthroponyms of Ukraine in general and Lviv region in particular.

Keywords: anthroponym, toponym, personal name, appellative, onymization, derivative formation, derivate.

©Яцій В., 2021 р.

Василь Яцій – кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАН України, Київ, Україна; jatsiy@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-3691-2154>

Vasyl Yatsiy – PhD in Philology, senior Researcher at the Department of History of the Ukrainian Language and Onomastics of the Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine; jatsiy@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0002-3691-2154>